

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

III. Quotuplex sit diuina voluntas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

prione & venditione, & alijs huiusmodi communicationibus vel commutationibus, Deo negat; cum absolute ait: *hæc non competit Deo, quia videlicet Apostolus, Rom. 11. Quis prior dedit illi, & retribuatur ei?* In quæ sensum S. Thomas etiam alijs quibusdā locis loquitur; & sequuntur Ferrariensis lib. 1. cont. gent. cap. 93. Caietanus hic q. 21. a. 1. & in 2. q. 61. art. 4. Sotus lib. 3. de Iustit. q. 5. a. 4. Bañes hic q. 21. art. 1. vbi suam sententiam mutat, alijsque recentiores Thomistæ communiter.

Alij vero, in quibus Durandus in 4. d. 4. 6. q. 1. Vasquez hic disp. 86. & ferè Molina, & Zumel hic q. 21. a. 1. vtramque; in Deo propriè ac formaliter esse negat. Alij in quibus Capreolus in 2. d. 27. ad 1. Gregorius de Valentia hic q. 21. pun. 1. Albertinus tom. 1. princip. 1. corall. 18. à n. 36. Suarez 3. p. disp. 4. sect. 5. edit. antiq. & opusc. de Iustitia Dei sect. 2. n. 2. & 27. & sect. 3. n. 33. (vbi quod inedit. noua. 3. partis aliter ex parte vñus est docuisse, explicat) commutativam Iustitiam propriè Deo tribuunt: quam certè vniuersim & absolute Deo denegare, non est consentaneū doctrinæ S. Thomæ in alijs locis, vt in 2. 2. q. 61. a. 4. & q. 108. a. 2. & in 3. part. q. 85. a. 3. ad 3. Quem secum ipso ita conciliat Capreolus loc. cit. vt cum negat S. Thomas, merita nostra per Iustitiam, commutativam à Deo compensari, asserat id intelligendum de actibus meritorijs, vt præcisè emanant ab arbitrio creato; non vero prout simul oriuntur à gratia; adde & promissione diuina nituntur, vt rectè Gregorius de Valentia hic q. 21. p. 1.

16 Aut planius dici potest, S. Thomæ, cum hic docet, in Deo propriè non esse Iustitiæ commutativam, locutū esse de contracta & materiali ratione eius Iustitiæ, prout inter homines est; & necessariò aliquā rerum ac dominij, seu Iuris alienationem inuoluit. hoc enim vt sumum, & non plus probat eius argumentum: distributiua verò propterea esse, quia distributionis actus, seruata debita dignitatis proportionem, saltem comuni quadā ratione propriè in Deo locum habet: cum tamen strictè & adæquatè ac formaliter spectata, secundū propriā debiti rationem, in Deo non sit, vt ex Durando notauit Molina loco cit. Sed de hæc re ex instituto agendū est in 1. 2. de meritis, & in 2. de Iustitia, & in 3. part. de Incarnatione; vbi satis prolixè de hac re agimus tom. 4. disp. 1. quæst. 2. dub. 6.

17 Assertio VIII. In Deo propriè etiā est Misericordia. Ita S. Thomæ hic q. 21. a. 3. vbi ait: *Misericordia Deo maxime est attribuenda; tamè secundū effectū, non secundum passionis affectū.* Quod ita intelligendū est, vt in Deo sit misericordia (quatenus est actus voluntatis) secundū proprium suū actum & munus, non tamè secundū passionis affectū, qui in nobis per accidens solet esse adiunctus; & materialiter solum, ac ratione certi subiecti, non per se ac formaliter ad misericordiam pertinet; vt pote quæ ex sua formali ratione, nihil aliud est, quam affectus, seu voluntas subleuandi misericordiam alterius. Quæ etiam causa est, cur omnes Theologi propriè Deo misericordiam tribuant, vt rectè Vasquez hic q. 21. a. 3. & Suarez hic lib. 3. c. 7. num. 15. Plura de hac varietate actuum diuinæ voluntatis, ex virtutum varietate desumpta, Suarez in Metaph. disp. 30. sect. 16. à num. 37.

Assertio IX. Nulla virtus est in Deo sub ratione,

habitus; sed actus tantū: esto alioquin detur in Deo potentia actiua voluntatis, & intellectus ab actibus ratione distincta, de quo quæst. seq. Ita Capreolus in 1. d. 45. q. 1. & videtur communis. Ratio est. Quia habitus significat aliquā perfectionem potentijs naturalibus superadditam, respectu eorū actuum, ad quos ipsa naturalis potentia per se non est satis expedita ac prompta: in Deo autè ipsamet voluntas & intellectus, seu natura ipsa diuina, ad omnes actiones sibi conuenientes, est connaturaliter promptissima & expeditissima. Qua de causa etiam superius de scientia Dei diximus dub. 1. non esse in Deo scientiam, sub ratione habitus.

D V B I V M III.

Quotuplex sit diuina voluntas, ac speciatim de voluntate signi & beneplaciti; antecedente & consequente; efficace & inefficace: & an voluntas Dei semper impleatur.

S. Thomas 1. p. q. 19. art. 6. 11. & 12.

TRES sunt potissimū diuisiones generales ac celebres diuinæ voluntatis. Prima est, qua voluntas diuina alia dicitur *beneplaciti*, alia *signi*. Ita S. Thomas 1. p. q. 19. a. 11. ex comuni, ac recepta Doctorū sententia. Circa quam partitionem tria notanda sunt.

Primum est, voluntatē signi, iuxta S. Thomæ ibidē, & comunem Doctorum doctrinam, quatenus voluntas signi est, propriè non esse voluntatē, seu volutionē aliquam Dei; sed impropriè tantū, & per metonymiam sic dictam, quod ex suo genere, ac in nobis (sed & plerumque; etiam in Deo, non tamè semper, vt notauit S. Thomas q. 19. a. 12. ad 2. & inferius contra Durandum dicitur) soleat esse signū talis euilspiam voluntatis erga rem, quæ dicitur volita voluntate signi: sicut diuina punicio, seu voluntas puniendi in Deo, vocatur impropriè ira; quia illa in nobis solet esse signū iræ. Voluntas autè beneplaciti, iuxta eundē & comunem, est voluntas propriè dicta, per quam videlicet res ipsa sic volita verè in se ipsa placet Deo: de qua voluntate, eiusque actibus actum est dub. 1. & 2. Deus enim hac ipsa voluntate beneplaciti vult omnia, quæ facit. Vnde patet etiam, hanc diuisionē solum esse analogi in analogata, vt rectè Caietanus hic q. 19. a. 11. & Gregorius de Valentia q. 19. pun. 2. & alij.

Secundò notandum est, voluntatem signi à S. Thomæ cit. q. 19. a. 12. alijsque Theologis in 1. d. 45. rursum quintuplicem constitui; à totidem scilicet signis diuinæ voluntatis desumptam; qualia sunt, præceptum, prohibitio, permissio, consiliū, operatio: quæ apud Durandum in 1. d. 45. & Gabrielem d. 46. & Caietanum hic cit. a. 12. isto versiculo comprehenduntur.

Præcipit ac prohibet, permittit, consulit, implet.

Vbi prohibitio dicitur voluntas signi respectu rei prohibite, non secundum se; sed cum addito, ne fiat. Permissio quoque; non est signum diuinæ voluntatis erga peccatū ipsū, vt malè loquitur Durandus in 1. d. 45. q. 3. n. 7. reprehensus idcirco à Gregorio de Valentia hic q. 19. pun. 2. sed solū erga non impeditiōnem

peccati.

peccati. Cætera qua ratione sint signa diuinæ voluntatis erga obiecta præcepta, consulta, impleta, seu facta à Deo, per se patet. Et adijci his potuisset diuina *comminatio*, præcepto addita: sed quæ licet sub nullo signo voluntatis diuinæ aperte comprehendatur; reuocatur tamen ad præceptum & prohibitionem, tanquam quiddam accessorium, & vis quædam eorum ac neruus. Accedit, quod ista per se ferè non possit esse signum diuinæ voluntatis, nisi aliunde, ex præcepto scilicet, aut prohibitione, consistet, quid Deus velit fieri, aut non fieri.

Notandum tertio ex S. Thoma cit. art. 12. ad 1. & 2. posse quidem aliquando de iisdem rebus in Deo esse voluntatē, tum beneplaciti, tum etiā signi; idq; non vnā tantum, sed etiā multiplicē, puta simul consilij & præcepti, & operationis, &c. attamē formaliter has voluntates semper inter se distingui. Nam operatio, V. G. consilium, præceptum, de re aliqua, semper in Deo supponunt etiā voluntatem beneplaciti (saltem cuiusdam affectus simplicis complacentiæ) erga eam, quam operatur, consulit, ac præcipit; tamen nec operatio vt sic, nec consilium, neque præceptum propriè sunt diuina voluntas, seu actus elicitus diuinæ voluntatis; sed tantum signa voluntatis. Præterquam quòd Deus præcepto quandoque significat aliquid se velle, vt absolute faciendum, cum tamen id non velit absolute fieri, vt patet in præcepto dato Abrahamæ de immolando Isaac. Quomodo etiā Deus sæpe apud prophetas comminando significat, se absolute puniendum peccatores hos, vel illos; cum tamen comminationes sint hypotheticæ, vt recte Vasquez disp. 83. c. 1.

Secunda diuisio voluntatis diuinæ, admodum celebris etiā & vulgata, est illa, qua diuiditur in voluntatem antecedentem, & consequentem, iuxta S. Thomam q. 19. a. 6. ad 1. & communem, quæ sumitur ex S. Chrysostomo homil. 1. epist. ad Ephes. vbi sub nomine *primaria & secundaria voluntatis*, hanc diuisiōnem tradit. Eandem habet S. Damascenus lib. 1. de fid. cap. 29. & lib. cont. Manich. finali, qui vtriusque nominibus vtitur. Ex quibus etiā receptū hoc ab omnibus exemplū assignatur, quod nimirū antecedente voluntate De⁹ velit, omnes homines saluos fieri, iuxta 1. Tim. 2. consequenti autē voluntate velit, aliquos ob peccata damnari, ex Matth. 25.

Sed quidnam his nominibus significetur, quòdque a deo sit diuisum proximum in hac diuisiōne, controuertitur; & à varijs variè explicatur. Prima sententia est, voluntatem antecedentem eandem esse cum inefficace quadam voluntate signi, voluntatem autem consequentem eandem esse cum voluntate beneplaciti. Ita docent Bannes hic quæst. 19. art. 6. Zumelart. 6. disp. 1. eandemque omnium commodissimam esse (abstrahendo tamen à fundamento, quo nititur) censet Gregorius de Valentia, quæst. 19. pun. 2. vbi etiā pro eadem refert Bonauenturam in 1. d. 47. item Scotum, Ockamum, Gabrielem, Heruzum d. 46. quibus Vasquez disp. 83. cap. 1. addit Alensem in 1. p. q. 36. m. 2. Maiorem in 1. dist. 26. Marsilium q. 45. Driedonem de concord. lib. arbit. & prædest. 1. par. c. 4. & Cæteranum in illud Pauli 1. Tim. 2. *Deus vult omnes saluos fieri.*

Fundamentum huius sententiæ potissimum est; quia putant, Deum sola voluntate signi (exhibendo

videlicet omnibus, quantum in se est, sufficientia consequendæ salutis media; quæ voluntas signi operatio dicitur) velle omnes homines saluari; non autem voluntate beneplaciti; vtpote quam existimant semper efficacem esse, ac re ipsa impleri. Fauet S. Augustinus in pluribus locis, quem citat, & sequitur Ariminensis in 1. d. 46. quæst. 1. & ex parte S. Thomas hic quæst. 19. cit. art. 6. ad 1.

Sed in primis hæc expositio ad mentem Chrysostomi, & Damasceni, à quibus initio hanc diuisiōnem acceptam diximus, non est accommodata. Aperte siquidem Damascenus cit. lib. 1. de fid. ait, Deum neutra voluntate velle peccatum; cum tamen peccatum cadat in voluntatem signi *permissiōis*: vterque etiā vocat voluntatē antecedentem *primariam & propensissimam* quandam Dei voluntatem, vtendo etiā nomine græco *ιδουια*; quòd propriissimè voluntatem beneplaciti significat.

Deinde etiā fundamentum illud, quo auctores illi nituntur, falsum est. Potius enim veluti certum supponendum est, Deum voluntate etiā beneplaciti omnibus velle salutem & gloriam; vt satis constat ex cit. scripture loco; qui cum nil obstat, propriè intelligendus est; adeoque etiā de voluntate beneplaciti, quæ sola propriè voluntas est, vt dictum. Idem ex Chrysostomo homil. 1. ad Ephes. Prospero lib. 2. de vocat. gent. cap. 19. & 25. (licet hic aliter respons. 8. ad capita Gallorum) & Damasceno lib. 1. de fid. cap. 29. alijsque Patribus, ipsaque ratione post Sotum in cap. 9. epist. ad Rom. Catharinum de prædest. fusè probant Molina hic q. 19. art. 6. disp. 1. Suarez de prædestinat. lib. 4. cap. 2. Vasquez cit. disp. 83. cap. 2. & supponunt Gregorius de Valentia hic q. 19. pun. 2. & Suarez lib. 3. cap. 8. num. 5. idemque plane sentit S. Thomas hic cit. q. 19. art. 6. ad 1. item Durandus dist. 47. Chartusianus dist. 46. & alij, idemque probabile fateantur. Bannes art. 6. & Zumel ibid. disp. 2.

Qualis autem sit hic actus voluntatis, quo Deus vult omnes saluos fieri, non satis etiā consentiunt inter se Doctores. Gregorius de Valentia, & Molina, cum S. Thoma, Soto, & Catharino dicunt, esse actum conditionatum ex parte obiecti; quo videlicet Deus omnes homines velit saluos fieri, si modo ipsi velint debita salutis media adhibere; aut eis certè ab alijs adhibeantur. Quod etiā significant Chrysostomus, Ambrosius, Prosper, Theophylactus, Oecumenius apud citatos. Vasquez autē loco cit. c. 4. docet esse actum etiā, ex parte obiecti, absolute, complacentiæ tamen cuiusdam simplicis, non efficacis voluntatis; qui virtualiter contineat alium actum efficacem, qui esset, si conditio ex parte obiecti requisita poneretur. Mihi vtrumq; verum videtur; nihil enim obstat, duos hosce actus ratione nostra distinctos dari in Deo, vt tandem fateatur Suarez cit. lib. 4. cap. 2. n. 10. Alius est enim actus simplicis complacentiæ de re quapiam; alius actus per modum inflectionis, & quasi intentionis conditionatæ: nec vnus repugnat alteri, vt etiā Ariminensis, & alij Theologi supponunt apud Suarez num. 9.

Qui addit, n. 7. & 8. hunc actū esse liberū; illum vero actū simplicis complacentiæ non posse nisi necessariū dici. Sed & hoc declaratione indiget. Nam complacentia quidem de beatitudine omnium, vt

præcisè secundū retotam quandā potentiam possibile est, actus est sanè necessarius; nec ad extra quidquā ponit aut cohoratatur vero complacencia simplex de eadē beatitudine, vt ppinq; secundū præsentem Dei ordinationem omnibus possibilis est, seu tanquam finis vltimus ppositus, non est act⁹ necessari⁹, vt patet: & de hoc præcipuè in præsentii sermo est.

Ex quib⁹ etiā colligitur, quid de varijs expositionibus Augustini circa eum locū sentiendum: Prima est, intelligendū secundum distributionē accommodatam, eo quod null⁹ saluetur, nisi quē Deus velit saluari. Ita explicat lib. 4. contra Iulian. c. 8. & lib. de corrupt. & grat. c. 14. & lib. de prædest. sanct. c. 8. & in Enchirid. ad Laurēt. c. 102. & epist. 107. ad Vitalē. Secūda est, voculā omnes accipiendā esse de generibus singulorū, non de singulis generi, vt tradit Enchirid. cit. c. 103. & post eum Fulgentii lib. de Incarnat. c. 3. Beda, & Anselmus in eum locū. Tertia est, vult, eo loco, idē significare, quod Facit nos velle. sicut, spiritus postulat pro nobis, id est, postulare facit. Ita docet lib. de corrupt. & grat. c. 15. Quarta est, intelligi de inefficaci voluntate quadā signi, vt radit de corrupt. & grat. c. 15. & ad artic. falso imposit. a. 2. & sequuntur Damascenus, Prosper, & c. itē S. Thomas 1. p. q. 23. a. 4. ad 3. & q. 19. a. 6. vbi etiā admittit primam & secundā expositionē Augustini. Sed quamuis omnes istæ explicationes verū sensum habeant, & verò etiā vltima ad mentem sit Apostoli, ea tamen non est adæquata expositio eius loci, vt dictum.

Secūdo igitur quidā recētiore apud Vasquez loc. cit. num. 14. dicunt, voluntatem antecedentem idem esse, quod voluntatem inefficacem; consequentem autem eandem cum absoluta & efficaci. A qua non videtur multum in re ipsa dissentire S. Thomas hic q. 19. a. 6. prout quidē comuniter solet intelligi, vt dicemus; sed potius in modo loquendi.

Est ergo tertia explicatio S. Thomæ hic q. 19. a. 6. ad 1. vbi cum fundamenti loco posuisset, multa secundū se nudè spectata (quæ consideratio rei antecedente ratione sequentē) bona esse; quæ per accidens, & in particulari hic & nunc considerata (quæ consideratio priorē sequitur) adeoq; omnib⁹ spectatis, bona non sunt, aut minus bona sunt, vt retinere merces secundum se bonum est; at vero in naufragij periculo retinere, non itē: homines itē viuere, secundum se bonum est; at eos, cum malefici sunt, viuere, bonum non est & c. hoc, in quā posito, ait; voluntatē antecedentē esse, de re inadæquatē & secundum se nudè spectata; quæ proinde sit tantum sit voluntas inefficaci rei, & secundum quid: consequentē vero de re, secundum omnes suas circumstantias considerata; quæ proinde sit absolutē & simpliciter talis, ac in Deo semper efficax. Atq; ita rectē etiam intellexerunt hæcenus S. Thomā, præter Thomistas cæteros, Gregorius de Valentia, Molina, Suarez. Iuxta quam doctrinam de eadē re in Deo esse potest voluntas antecedens & consequens, vt de salute prædestinatorum; quamuis & in his nihilomin⁹ ratione vtraq; voluntas distinguatur: de alijs solum est antecedens, vt de salute reprobatorum: de quibusdam solum consequens, vt de damnatione eorundē. Et quia hæc interpretatio & in re verā doctrinā habet, & tanti authoris est, & communiter à Thomistis, alijsque recentioribus recepta, speciatim à Banne q. 19. art. 6.

Molina, Suarez & ferè etiā à Gregorio de Valentia, non est reijcienda. In modo verò loquendi, præsertim extra scholam, sic imitanda, vt cum opus videbitur, addita declaratione, caueatur æquiocatio. An vero sit ex mente SS. Chrysoſtomi, & Damasceni, quos auctores esse diximus huius distinctionis, mox dicetur.

Variè siquidē etiā istorum mens explicatur à Doctoribus, vt videre est apud Gregorium de Valentia, Suarez, Molinā, & Vasquez locis cit. quorum hi duo posteriores putant, S. Thomæ explicationē (quam tamē aliter Vasquez explicat) eandē esse cum S. Damasceni; illi verò secus. Optimè autem Chrysoſtomi & Damasceni mentē exposuisse mihi videtur Suarez cit. c. 8. n. 6. in hunc sensum, Nimirum Deum antecedente voluntate velle, quicquid ex propensione, quasi sua ppria, & primaria (cuius natura bonitas est, & opus proprium misericordia) vult, siue efficaciter, siue inefficaciter; & rursum siue requisita ex parte nostra aliqua conditione, siue nulla. Et sic, inquit, Damascenus, Deum velle non tantum omnes homines saluos fieri, sed etiā cætera bona, quæ nostro arbitrio à nobis re ipsa fiunt, hoc ipso proinde à Deo efficaciter volita. *Voluntas autē consequens*, inquit, Damascenus, *à nostro visio ortū ducit*; qua videlicet Deus vult ea, quæ à natura illa ac primaria suæ benignitatis inclinatione, quodammodo sunt aliena; vt est, punire peccatores ob malefacta. Atq; ita, inquit idē Damascenus loc. cit. *primaria Dei voluntas* (quā alias antecedentē dixerat) *bonitatis est; secundaria iustitiæ ipsius*. Eodē profus modo loquitur Chrysoſtomus. Et hæc expositio, vt in re verissimā, solatijq; plenā habet doctrinā, & à suismet auctoribus grauissimum authoritatis pondus; ita scholasticorum præsertim antiquorum, loquendi vsu parum recepta; ac proinde in modo loquendi, ad cauendā æquiocatiōem non facile in scholis, sine expositione, vsurpanda.

Ex quibus etiā liquet, exempla, quæ multi voluntatis antecedentis vocant, vt quod naufragus velit seruare merces; quod Iudex velit omnes viuere, iuxta expositionē istorū sanctorū, qui in hac appellatione ad diuinā solū voluntatē respexerunt, non esse ppriè exempla voluntatis antecedentis; nisi quadam accommodatiōe, & secundū pportionem. Secus est, si loquamur de expositione S. Thomæ. Iuxta vtramq; vero hanc expositionē, adeoq; simpliciter & absolutendum est, immediatū diuisū, in hac diuisione, esse ipsā voluntatē beneplaciti, vt rectē Gregorius de Valentia, Suarez, Vasquez, & alij locis cit.

Tertia nobilis etiam diuisio diuinæ voluntatis est illa, quam tradit S. Thomas cit. q. 19. art. 6. qua quedam dicitur efficax; quedam inefficax. Quæ itidem est diuisio voluntatis beneplaciti, vt rectē Gregorius de Valentia & Suarez loco citato num. 9. cum alijs; etsi suo modo etiam voluntati signi possit accommodari, vt patet. Ea verò generatim ex scriptura probatur. Nam ad voluntatem inefficacem pertinet illud 1. Tim. 2. *Vult omnes homines saluos fieri*; & 1. Theſsal. 4. *Voluntas Dei sanctificatio vestra*: et si non desint, qui negent, vllam voluntatem beneplaciti esse inefficacem, vt antea circa præcedentem diuisionem dictum. Ad voluntatem efficacem pertinet illud Psal. 103. v. 3. *Omnia quæcunque voluit fecit*. & Rom. 9. v. 19. *Voluntati eius quis resistit?*

Volun

Voluntatem autem efficacem Dei vocamus, vt ex dictis colligitur, non omnem voluntatem beneplaciti; nec omnem ex parte obiecti absolutam; potest enim & hæc esse simplicis complacentiæ, adeoque inefficax; vt antea dictum, & rectè Vasquez cit. c. 4. etiam multaliter loquantur, vt inferius dicitur: sed qua Deus absolute & simpliciter, omnibus spectatis, aliquid vult esse aut fieri, vt rectè Suarez hic lib. 3. cap. 8. & lib. 4. de prædest. cap. 7. & colligitur ex S. Thoma cit. art. 6. ad 1.

12 Quo modo, licet iuxta mentem & interpretationem S. Thomæ, omnis voluntas antecedens, saltem qua talis, sit inefficax; omnis consequens efficax, ex communi interpretatione Doctorum; licet Vasquez S. Thomam ita interpretetur, vt homine antecedentis voluntatis comprehendatur etiam voluntas efficax: tamen iuxta Chrysolomi & Damasceni mentem superius explicatam, vt voluntas quædam antecedens est efficax; vt rectè Vasquez c. 3. & Suarez hic lib. 3. cap. 8. num. 8. & 9. in quem sensum idem etiam opuscul. 1. lib. 2. de auxili. cap. 7. nu. 19. ait, voluntatem antecedentem, *tamen si sæpè non impletur, tamen non raro etiam impletur*: ita quædam consequens, videtur posse esse inefficax; vt voluntas simplex, qua Deus vult omnes peccatores pro meritis punire, iuxta illud Exod. 32. v. 10. *Dimitte me, vt irascatur furor meus contra eos, & deleam eos, &c.* Quod tamè Moysis intercessione fuit quasi impeditum, certe in opus non redactum: etsi post alios contrarium supponat Suarez hic lib. 3. c. 8. n. 8. & 9. ratus; iuxta dicta eorundè Patrum interpretationem, omnè voluntatè consequentem esse efficacem.

13 Ex quibus etiam colligitur, qua ratione intelligendi sint authores illi qui docent, & veluti certum tradunt, omnè voluntatem Dei absolutam efficacè esse, vt indicat S. Thomas hic q. 19. a. 6. ad 1. & sequuntur Gregorius de Valentia cit. p. 3. & Suarez cit. lib. 3. c. 8. & l. 4. de prædest. c. 2. & alij. Imo Zumel hic a. 6. disp. 1. dicit, esse *conclusionè fidei, voluntatem absolutam Dei semper impleri*. Quæ tamen cum ijs, quæ diximus, facile possunt conciliari. Nam absoluta voluntas, dupliciter dici potest; primò qua quis aliquid vult, quocumq; demùm modo, nulla conditione ex parte obiecti addita: & hoc modo fatendum est, quod ex Vasquio diximus, dari in Deo absolutum voluntatis actum, per modum simplicis complacentiæ inefficacem. Secundò absoluta voluntas dici potest per modum absolute intentionis, seu electionis eius rei, quam quis simpliciter omnibusq; spectatis velit esse, aut fieri: & hoc sensu loquuntur S. Thomas, & alij citati. Ad vitandam autem æquiocationem vtrobiq; rectè addetur explicatio.

14 Colligitur secundò, an & qua ratione diuina voluntas semper impleatur, de quo ex instituto agit S. Thomas cit. q. 19. a. 6. Breuiter ex dictis hæc colliguntur. I. Voluntatè signi, quæ dicitur operatio, semper impleri, alias vero aliorum signorum voluntates non itè. Quod enim operatur Deus, fit vtiq; quod autè præcipit, prohibet, permittit, consulit, non fit semper.

II. Voluntatè beneplaciti non omnè semper impleri; sed eam solum, qua Deus absolute ac simpliciter, atque adeo omnibus spectatis, vult aliquid esse, aut fieri; vt paulo antea diximus.

III. Nihil vnquam fieri boni, seu quod sit verum ali-

quod Ens positiuum reale, nisi Deo volente, etià voluntate beneplaciti; vt pote qua voluntate Deus vult omne bonum ex dictis. Id quod etià de actibus malis intelligendum, qua entia adeoque bona sunt.

IV. Nec malum, seu peccatū fieri contra omnem Dei voluntatè; peccatū enim licet fiat contra voluntatem beneplaciti; atq; etià contra voluntatè signi, quæ dicitur præceptū vel prohibitio; non tamen fit contra voluntatè signi, quæ dicitur permissio. Malū vero pœnæ; licet fiat contra voluntatè Dei antecedentem, non tamen contra voluntatem Dei consequentè. Quo modo etiam S. Augustinus ait in Enchirid. c. 95. *Nihil fit, quod Omnipotens non velit, vel sinendo ut fiat, vel faciendo*.

V. Nec peccatorè igitur, dum peccat, subtrahere se vndiq; posse à voluntate Dei; non solum quia ipsum peccatū permittitur à Deo, voluntate signi; sed etià quia peccator refugiens voluntatè Dei antecedentem benignam, incidit in voluntatem eius consequentem iustam & punitiuam.

VI. Semper igitur, & in omnibus rebus ac operibus, aliquo modo Dei voluntatè impleri; nec quicquid fieri, quod omni ex parte, omniq; voluntati diuinæ repugnet: quod ex eo etià rectè probat S. Thomas cit. a. 6. Quia voluntas diuina est causa vniuersalis; cuius ordinè & actiuitatè nullus potest effectus causæ secundæ vndiquaq; effugere; quanquã cum id solum propriè velle dicatur Deus, quod vult voluntate beneplaciti, rectè simpliciter dici potest, diuinam voluntatem non semper à creaturis impleri: nam & propterea oramus, vt fiat voluntas Dei; nimis ea, quæ propriè talis est, ac beneplaciti dicitur. E contrario vero, si quid fit contra voluntatè diuinam beneplaciti solum inefficacem, seu iuxta phrasin S. Thomæ, contra antecedentè; cum tamè interim sit secundum voluntatè diuinam beneplaciti consequentè, vt est punitio peccati, non autè ipsum peccatū, ex dictis; non simpliciter & absolute dicendum est esse contra voluntatè diuinam; cum id simpliciter velit Deus, quod vult omnibus spectatis; adeoq; voluntate consequenti, iuxta modum loquendi S. Thomæ cit. art. 6. ad 1. Quæ omnia ex dictis liquent. Posset hic quidè agi de alia diuisione diuinæ voluntatis in liberam & necessariam, sed quam dub. seq. inter attributa diuinæ voluntatis commodius persequemur.

DVBIVM IV.

Qualis sit diuina voluntas; seu de attributis diuinæ voluntatis; & quidnam formaliter sit libera Dei voluntas.

S. Thom. 1. p. q. 19. a. 3. 4. 7. 10.

15 **T**Ria sunt potissimè attributa diuinæ voluntatis, quæ aliquam explicationè desiderant. Primum ac generale attributū diuinæ voluntatis est, quod sit plane immutabilis, non tantum entitatiuè & physicè, siue ex parte subiecti; sed etià moraliter, & ex parte obiecti; siue secundum habitudinè ad obiecta, adquatè tamen, & secundum omnes circumstantias spectata, vt ex communi & certa docet S. Thomas hic q. 19. a. 7. & supra q. 5. de Deo vniuersim, ac postea quaest. 8. speciatim de scientia Dei diximus.